

Aan de voorzitter van Provinciale Staten van Gelderland

Datum : 2 maart 2025

Van : Eric van Kaathoven (SP)

Onderwerp: Milieugevaren gebruik immobilisaat in Gelderland

Inleiding

Omroep Gelderland schrijft op 1 maart 2025 na eigen onderzoek: *“Lood, nikkel, kwik en koper. Zomaar een paar zware afvalstoffen die bij de bouw van een groot distributiecentrum in Zevenaar mogelijk in de grond zijn gelopen. In documenten staat dat er voor het gebruik van gerecycled bouw materiaal ‘een vergoeding van twee miljoen euro werd gegeven’. Dat blijkt uit onderzoek van Omroep Gelderland. Omgevingsdienst Arnhem maakt zich grote zorgen over deze ‘tikkende tijdbom’ van afvalstoffen in de bouw.”*

In het artikel staat verder dat toezichthouders in Nederland, zoals de Omgevingsdienst Arnhem (ODRA) en de Inspectie Leefomgeving en Milieu (ILT), al jaren waarschuwen voor de gevaren van immobilisaat. Dat zou blijken uit allerlei presentaties, brieven en rapporten die Omroep Gelderland inzag. De ODRA noemt het zelfs ‘een tikkende tijdbom’. De bouwstof wordt namelijk volgens hen vaak verkeerd gebruikt, waardoor gevaarlijke afvalstoffen in de bodem kunnen lopen.

Zacht immobilisaat, wat nog hard moet worden, mag je niet betreden (en eenmaal hard geworden, mag je het niet kapot maken). Dat gebeurde volgens het onderzoek van Omroep Gelderland wel in Zevenaar: *“Zware bouwvoertuigen reden eroverheen. Toezichthouders zagen volgens de Omroep dat het immobilisaat ‘op uitgebreide schaal’ verkruidde en wegspoelde. Hierdoor kwamen piepschuim, maar ook lood, nikkel, koper en kwik mogelijk in de grond terecht.”*

De Omroep geeft aan dat het niet alleen in Zevenaar, maar ook elders mis gegaan is: *“Omgevingsdienst Arnhem schrijft bijvoorbeeld over een nieuwbouwlocatie waar 11.000 heipalen door de fundering zijn geramd, wat absoluut niet mag. Waar dit precies was, wil de ODRA niet zeggen, omdat het om ‘vertrouwelijke informatie’ gaat.”*

Meerdere omgevingsdiensten schreven onder leiding van de ODRA in 2022 een waarschuwingsbrief aan de toenmalige staatssecretaris. Ook de landelijke inspectiedienst ILT alarmeerde al diverse malen het ministerie volgens Omroep Gelderland: *“De omgevingsdiensten pleitten onder andere voor een verbod op het gebruik van immobilisaat in en rondom gebieden waar drinkwater wordt gewonnen. Ze wachten echter nog steeds op antwoord van het ministerie.”*

En Omroep Gelderland wijst op een toename in het gebruik: *“Ondertussen neemt het gebruik van immobilisaat toe, signaleerde de ILT, en ligt het op talloze plekken in Nederland. De ILT is bezig met een uitgebreid onderzoek.”*

Zie verder: <https://www.gld.nl/nieuws/8276450/toezichthouders-waarschuwen-er-al-jaren-voor-maar-hier-ging-het-toch-mis>

Omroep Gelderland schrijft in een tweede artikel over het oordeel van de Algemene Rekenkamer: *“De overheid doet te weinig om mens en milieu te beschermen tegen gevaarlijke afvalstoffen in gerecyclede bouwmaterialen. Dat zegt de Algemene Rekenkamer in reactie op onderzoek van Omroep Gelderland.”*

“Volgens de Algemene Rekenkamer doet het kabinet al jaren te weinig om de problemen te voorkomen. “De signalen bestaan al tientallen jaren, dus het kabinet kan niet zeggen: dit hebben we niet geweten. Maar wij zien dat de ministers en staatssecretarissen daar traag op reageren”, zegt

collegelid Barbara Joziasse. "Uiteindelijk gaat het wel over de gezondheid van ons milieu, van de bodem, van water." Zij maakt zich ook grote zorgen dat er nu op allerlei plekken in Nederland immobilisaat ligt, maar dat niemand weet waar."

Lees verder op: <https://www.gld.nl/nieuws/8276455/risicos-met-bouwmateriaal-vol-gevaarlijke-stoffen-al-jaren-bekend-rekenkamer-kritisch>

Dit zorgelijke nieuws brengt de SP-fractie tot de volgende schriftelijke vragen:

1. Bent u bekend met de artikelen en items van Omroep Gelderland van 1 maart 2025 over immobilisaat? (<https://www.gld.nl/nieuws/8276450/toezichthouders-waarschuwen-er-al-jaren-voor-maar-hier-ging-het-toch-mis> en <https://www.gld.nl/nieuws/8276455/risicos-met-bouwmateriaal-vol-gevaarlijke-stoffen-al-jaren-bekend-rekenkamer-kritisch> en <https://www.youtube.com/watch?v=eZVifJntcqM>)
2. Kloppen de in de artikelen beschreven bevindingen van Omroep Gelderland? Zo nee, op welke punten zijn deze niet geheel correct?
3. Sinds wanneer is het college van GS op de hoogte van de risico's van het gebruik van immobilisaat in het algemeen? En sinds wanneer bent u op de hoogte van de genoemde Gelderse voorbeelden zoals dat in Zevenaar?
4. Welke acties heeft het college van GS (sindsdien) ondernomen om het leefmilieu (bodem en grondwater) te beschermen tegen verontreinigingen met lood, nikkel en arceen en andere zeer zorgwekkende stoffen als gevolg van (incorrect) gebruik van immobilisaat in Gelderland?
5. Kunt u ons een zo goed mogelijk overzicht verschaffen van de plekken in Gelderland waar immobilisaat is gebruikt en waar dus mogelijke risico's zijn voor verontreinigingen, in het bijzonder in grondwaterbeschermingsgebieden?
6. Het beschermen van het grondwater is een provinciale taak. Hoe bent u omgegaan met het pleidooi van omgevingsdiensten zoals ODRA voor een verbod op het gebruik van immobilisaat in en rondom gebieden waar drinkwater wordt gewonnen? Bent u bereid dit pleidooi te onderschrijven en waar het provinciale bevoegdheden betreft maatregelen te nemen?

Met vriendelijke groet,

Eric van Kaathoven (SP)